כ. כיצד הרגל פרק שני בבא קמא

סכוכ כרמא. עז: **נקופצת.** שקפצה ומכלה על גומרה שאין דרכה כך ומולדה דקרן הוא ומייבת מלי מזק קאמר: **כגון דקיימא עמיר ברשות הניזק.** וכהמה ברשות הרבים ומגלגלת ומתי מרשות היחיד לרשות הרבים: **מאי.** כתר אכילה מזלינן ופטורה מו כתר דשקלה ליה מזלינן ומייבת. והוא הדין נמי מי כהמה ברשות הניזק ועמיר ברשות הרבים וגילגלתו מרשות הרבים לרשות היחיד מי כתר אכילה מזלינן מייבת ומי כתר דשקלה ליה מזלינן פטורה: **משוי.** קס"ד מתחת מלמה שעורין ומכלה כפנים מייבת: **מאי לאו.** כגון שאכלתו כולו והכי קאמר אכלתו כפנים כגון שגלגלה את כולו כפנים מייבת גילגלתו לחוץ פטורה אלמא כתר אכילה מזלינן: **אימא אכלה על מה שבחוץ פטורה.** על מה שהיה מונח מתחילה בחוץ פטורה ועל המונח בתחילה כפנים מייבת דכתר דשקלה ליה מזלינן בין היא כפנים בין היא בחוץ: **ואיכעיא אימא.** לעולם כדקתני אכלתו כפנים מייבת על כולו אכלתו בחוץ פטורה על כולו ולא תפשוט דגלגול מלמא הוא כי מ"ר מייא בתחילה דאספסתא משוי של שתת שעליו מרוכין ורלאשו אחד כפנים ורלאשו אחד בחוץ דכיון דהאי ריאשא כי גריר ליה מזיל אידך בתריה כמאן דמונח כולו בחד דוכתא דמי הלכך מזלינן כתר בהמה כי קמיבעיא לן כגון שעורין דכוליה גרעין קאי כפנים או בחוץ וכי אכלה האי לא מזיל האי בתריה מי לא מגלגלה ליה: **פטילה.** על שם דאורך הוא קרי ליה פתילה: **אכולהו.** הא דקתני מתניתין בהר"ר פטורה אכולהו קאי ואפילו אכסות וכלים דשיעי הוה ומולדה דקרן: **כל המשנה.** כגון זה שהיתה כסותו וכליו בהר"ר: **וכא אחר ושינה כו.** כגון זו שאכלתו: **כעבה מכלכם כרבוצה פטורה.** ואף על גב דבהר"ר מייבת הכא פטורה דכל המשנה כגון זו שרבצה בהר"ר וכא אחר כו': **מספחי.** עומדין לפוס: **בהמה לאו אורחה.** לרכון: **דמי עמיר.** שאם אכלה שעורין כדי שביעתה אינו משלם לו אלא דמים שהיה צריך ליתן בקשין ובתבן להאכילה דאמר ליה מי אפשי להאכילה שעורין אלא קשין ותבן: **דמי שעורין בזול.** כפי שהיה צריך ליקח שעורין למאכלה אם היה רוצה להאכילה שעורין ולא יתן לו כשער שבשוק דלמא מיהו לא מאכיל לה שעורין אלא בזול יתן כדאמרינן בפרק מי שמת (כ"ב קמו:) וכל זחא חשיב בתרבא דעקר דהיינו שני שלישי הדמים: **אע"פ שאינו רגיל.** להאכילה שעורין אלא עמיר משלם לו דמי שעורין כפי מה שאדם אחר רגיל ליתן להבהמתו קב לו קבייס: **לפיכך.** כיון דמשערינן בדבר הראוי לה: **אכלה חטים או כל דבר הרע לה.** דלא נהנית פטורה ברשות הרבים: **בחזומא.** לא היית קרוב אצלנו שתוכל לבא. ל"א בתחומא בבית המדרש. ולשון שמעתי: ה"ג **אי נימא בחצר דלא קיימא לאגרא ובגרא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר.** דלא עביד למיגר זה שדר בחותה חצר אינו עשוי לשכור חצרות לפי שמצויין לו בתים להשאיל לו יש לו בית אחר: **זה לא נהנה.** דהא שבימי ליה בתים בחנם: **וזה לא חסר.** דהא לא קיימא לאגרא ופשיטא דפטור: **זה נהנה.** שהרי היה לו לשכור בית אחר: **וזה חסר.** דחצרו קיימא להשכיר והוה מוגר לאחריני: **דלא קיימא לאגרא ובגרא דעביד למיגר.** דהוה ליה זה נהנה וזה לא חסר: **מאי חסריתך.** הא בלאו הכי לא מוגרת: הא

מתגלגל מהו. פ"ה דמספקא ליה לי כתר אכילה מזלינן ולי כתר לקיימה וקשה דלקמן (דף כח:) גבי כלב שנטל מרה והלך לגדיש פשיטא לן [6]דאי אכליה בגדיש דעלמא דפטור ועוד דלשון מתגלגל לא משמע הכי ונראה לר"י כגון דקיימי פירות ברשות הניזק ומגלגלי ואתו לרשות הרבים דאי לאו שהבהמה מעכבתן בפיה ואכלתן אם היה סופן להניח ברשות הרבים וקמבעיא ליה לי מאיני כמונחים ברשות הרבים או לאו וקאמר ת"ש משוי מקצתו בפנים כו' מאי לאו במתגלגל דאורחיה דמילתא כך היא במקצתו מבפנים ומקצתו מבחוץ וקתני אכלה בפנים חייבת אע"פ שסופו להתגלגל בחוץ אם לא שאכלתן ואכלה בחוץ פטורה תנא אגב ריגא דמילתא דפשיטא היא אימא על מה שבפנים חייבת פירוש על מה שראוי להיות בפנים שאין סופו להתגלגל בחוץ חייבת ואיבעית אימא בפתילה דאספסתא שעליו מרוכים ופד"א ניזול בתר רוב עלה שבפנים או בחוץ:

ואזדא ריש לקיש לטעמיה. תרוייהו צריכי הך דהכא צריכא דלא ניימא כסות עבדי אינשי דמנחי גלימא ומתפחי והיא דב' פרות אמטוענין דוקא בעטה רבוצה בהבהמת חייבת הא הוקה פטורה כדלייק לקמן פרק המניח (דף לב.) ולאבעי לה לקמיי בחיך גיסא: **זה** אין נהנה וזה אין חסר הוא.

אפילו [א] בחצר דקיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר הו"מ למימר דפטור כיון שלא נהנה אע"פ שגרם הפסד לחבירו דאפילו גילסו מבירו מביתו ועבל דלא בפניו אין זה אלא גרמא בעלמא: **זה** נהנה וזה חסר הוא. דכל זמן שרואין את זה עומד בביתו אין מבקשין ממנו להשכיר: הא

במהלכת חייבת ורבי יוחנן אמר לא שנו אלא פירות וירקות אבל כסות וכלים חייבת לימא רבי יוחנן לית ליה דריש לקיש אפילו בשתי פרות לא לעולם אית ליה כסות עבדי אינשי דמנחי גלימי ומתפחי אבל בהמה לאו אורחה: ואם נהנית משלמת [וכו']: וכמה רבה אמר דמי עמיר רבא אמר [6]דמי שעורים בזול תניא כוותיה דרבה תניא כוותיה דרבה רבי שמעון בן יוחי אמר אין משלמת [7]אלא דמי עמיר בלבד תניא כוותיה דרבא אם נהנית משלמת מה שנהנית [8]כיצד אכלה קב או קביים אין אומרים תשלם דמיהן אלא [9]אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל [10]לפיכך אכלה חטין או דבר הרע לה פטורה א"ל רב חסדא לרמי בר חמא [11]-[12] לא הוית גבן באורתא [13]בתחומא דאיבעיא לן מילי מעלייתא אמר מאי מילי מעלייתא א"ל הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר או אין צריך היכי דמי אילימא בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר אלא בחצר דקיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר זה נהנה וזה חסר לא צריכא בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר מאי מצי אמר ליה מאי חסרתיך או דלמא מצי אמר

שלדם אחר רגיל ליתן להבהמתו קב לו קבייס: **בחזומא.** לא היית קרוב אצלנו שתוכל לבא. ל"א בתחומא בבית המדרש. ולשון שמעתי: ה"ג **אי נימא בחצר דלא קיימא לאגרא ובגרא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר.** דלא עביד למיגר זה שדר בחותה חצר אינו עשוי לשכור חצרות לפי שמצויין לו בתים להשאיל לו יש לו בית אחר: **זה לא נהנה.** דהא שבימי ליה בתים בחנם: **וזה לא חסר.** דהא לא קיימא לאגרא ופשיטא דפטור: **זה נהנה.** שהרי היה לו לשכור בית אחר: **וזה חסר.** דחצרו קיימא להשכיר והוה מוגר לאחריני: **דלא קיימא לאגרא ובגרא דעביד למיגר.** דהוה ליה זה נהנה וזה לא חסר: **מאי חסריתך.** הא בלאו הכי לא מוגרת: הא

מסורת הש"ס

א) [נקמן כח:], ב) גי' הרמב"ם והרא"ש וסמר פוסקים ליפכא כגון דקיימא ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי מרה"ר לרה"י וע"ש, ג) [נקמן כד:], ד) [נקמן לב. [כד:], ה) [נקמן קיב. ס"מ מכ: כ"ב קמו: כתובות לד:], ו) [תוספ' פ"א], ז) כ"ב נא., ח) [פי' בנים המדרש שטוח תחומה של טוהר. כ"ה בערוך], ט) [נקמן כב.],

גליון הש"ם

גמ' **לא** הוית גבן באורתא. שבתות דף נ ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה זה אין כו' אפי' בחצר כו'. נ"ב אבל הרי"ף וס"ר תנו דכה"ג מיי ופרא"ם:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. דלא היה לה לרבוץ בהר"ר וכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור (נקמן כד:). **בתחומא.** כמי מדרשות שלהן כפוף המתוס היו כדי שיוכלו לבא שם בשבת מן העיירות שמסביב (רשב"ם ב"ב נא.).

רבינו חננאל

ההוא ברחא פי' איל ר"א שעיר עדים דחזא לפתא אפומא דדנא סריך סליק אכל ללפתא וחבריה לדנא חייביה רבא לחבריה נזק שלם מאי טעמא כיון דאורחיה נמי לחרוריהו לאכול לפתא אורחיה נמי לסרוכי ולמסלק אמר אילפא בהמה ברשות הרבים ופשטה צוארה ואכלה מעל גבי חברתה חייבת מאי טעמא גבי חברתה הניזק דמי לימא מסייע ליה היתה קופתו מופשלת לאחוריו ופשטה צוארה ואכלה ממנו חייבת כדאמר רבא בקופצת בקופצת והיכא איתמר דרבא אהא דאמר רבי אושעיא בהמה ברשות הרבים הלכה ואכלה פטורה עמדה ואכלה חייבת מאי שנא הלכה דאורחיה הוא עמדה נמי אורחיה הוא אמר רבא בקופצת בעי ר' זירא מתגלגל דמהו היכי דמי כגון דקיימא עמיר ברשות היחיד וקא מתגלגל ואתי ברשות היחיד לרה"ר מאי ת"ש דתני רבי חייא משוי מקצתו בפנים ומקצתו בחוץ אכלה בפנים חייבת אכלה בחוץ פטורה מאי לאו מתגלגל ואתי לא אימא אכלה על מה שבפנים חייבת על מה שבחוץ פטורה איבעית אימא כי קאמר רבי חייא בפתילה דאספסתא: אכלה כסות וכו': אהייא אמר רב אכולהו מאי טעמא כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור ושמואל אמר לא שנו אלא פירות וירקות אבל כסות וכלים חייבת וכן אמר ריש לקיש אכולהו ואזדא ריש לקיש לטעמיה דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת ורבי יוחנן אמר לא שנו אלא פירות וירקות אבל כסות וכלים חייבת לימא רבי יוחנן לית ליה אפילו בשתי פרות לא לעולם אית ליה כסות עבדי אינשי דמנחי גלימי ומתפחי אבל בהמה לאו אורחה: ואם נהנית משלמת מה שנהנית [8]כיצד אכלה קב או קביים אין אומרים תשלם דמיהן אלא אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל לפיכך אכלה חטים או דבר רע לה פטור: **ירושלמי** רב אמר אכלה שעורין משלם תבן. וכיון דתנא כתרווייהו ורבה רבו של רבא קיימ' לן כותיה. הא דאמר ליה רב חסדא לרמי בר חמא לא הוית גבן באורתא כר' דברין פשוטין הן חצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר כלומר אינו שעורין ליכא בהן אלא אספסתא ומוטלת כשלדא בפנים ובחוץ מה שבפנים רשות הניזק פטור דהא זה לא נהנה שכן כל מקום ששוכן אינו נותן שכר מפני שהוא חשוב ונשוא פנים ומבקשים

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ג מהלכות מזק ממון הלכה ח סמג עשין מז טוש"ע ח"מ סי' שנא סעיף ה: **לג** ב ג מיי' שם הלכה י ועי' כ"מ שהגריך טוש"ע שם סעיף יא: **לד** ד מיי' שם הלכה ד ועיין בהגהות ומ"מ טוש"ע שם סעיף יב: **לה** ה שם ס"ע בהג"ה: **לו** ו מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ב: **לז** ז ח ט מיי' שם הלכה ב ג טור ש"ע שם סעיף ח:

רבינו חננאל (המשך)

ותייב. מה שבחוץ רשות הרבים ופטורה. ובביא דר' זירא לא איפשיטא ודינה כדין חיקו: **מתני'** אכלה כסות או כלים משלם חצי נזק. חלקו רב ושמואל בסיפא דמתני' דקתני אבל בירשות הרבים פטור רב אמר אכולהו פירות ירקות כסות וכלים כולם דינם שוה בהר"ר פטור מאי טעמא כי זה שהניח כליו וכסותו בהר"ר שינה שאין דרך בני אדם להניחם בהרבים ואם באת הבהמה ושינת ואכלתן שלא כדרך בהמהמת פטורה. ושמואל אמר אין שן ורגל פטורין ברשות הרבים אלא בפירות וירקות שכן דרכן אבל אכלה כסות וכלים כקרן דיינינן ליה שהוא שינוי וחייב בהר"ר. **ס"מקא** וקיימ' לן כשמואל ולא עוד אלא דר' יוחנן קאי כותיה ואע"ג דריש לקיש קאי כרב דבריו דחוין הן. אבל בשתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה. רבוצה במהלכת חייבת [5] קר"ל כותי' דהא ר' יוחנן מודה ליה ומפרש כסות וכלים עביד אינש דמנח בהר"ר ומתפחי והמניח אין אומר ששינה שכנון זה אינו שינוי בהמה לאו אורחה למרבץ ברשות הרבים ורבא נמי דהוא בתרא מחייב אפי' בביעוט מהלכת ברבוצה כדבעינן למימר לקמן (דף כד ע"ב) **שם'** ואם נהנית משלמת מה שנהנית וכמה רבה אמר דמי עמיר תניא כותי' ר"ש אומר אינה משלמ' אלא דמי עמיר בלבד. רבא אמר דמי שעורין בזול. תניא כותיה כיצד משלמת מה שנהנית אכלה קב או קבים אין אומר משלם דמיהם אלא אומדין כמה אדם רוצה להאכיל לבהמתו דבר הראוי לה אע"פ שאינו רגיל לפיכך אכלה חטים או דבר רע לה פטור: **ירושלמי** רב אמר אכלה שעורין משלם תבן. וכיון דתנא כתרווייהו ורבה רבו של רבא קיימ' לן כותיה. הא דאמר ליה רב חסדא לרמי בר חמא לא הוית גבן באורתא כר' דברין פשוטין הן חצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר

---

[6] וכ"ה ג"כ גי' הרמב"ם ז"ל. [7] עי' לקמן דף ל"ב ע"א דסתר רביע ריש אומרים כיון דהנא בתרא היא הלכתא מותיב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com